

Engagementsverklaring

van de erkende instanties en vereniging van de levensbeschouwelijke vakken en de onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO! met het oog op een versterking van de interlevensbeschouwelijke dialoog op school

Inleiding

Levensbeschouwelijke vorming is ook in de huidige samenleving een belangrijk onderdeel van het onderwijs. Voor kinderen en jongeren is het van belang dat ook de school een bijdrage levert aan de ontwikkeling van hun levensbeschouwelijke identiteit. Naast een pedagogisch waardevol aanbod in het kader van levensbeschouwelijk geëngageerde lessen, georganiseerd in samenwerking met de verschillende erkende levensbeschouwingen in België, is het gezien de sterk toegenomen diversiteit van de samenleving in onze tijd van cruciaal belang dat kinderen en jongeren kennis, vaardigheden en attitudes ontwikkelen in de omgang met andere levensbeschouwingen. Deze doelstelling versterkt de afzonderlijke lessen in de diverse levensbeschouwingen en maakt een goede samenwerking van de levensbeschouwelijke vakken met elkaar en met de ruimere school (andere vakken, projecten, schoolorganisatorische aspecten, etc.) noodzakelijk. Het is met het oog op een intensivering van deze samenwerking en op de bevordering van de interlevensbeschouwelijke dialoog dat deze engagementsverklaring tussen de erkende instanties en vereniging van de levensbeschouwelijke vakken en de onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO! is opgesteld.

Uitgangspunten

Uitgangspunt voor de samenwerking tussen de levensbeschouwelijke vakken vormt het competentiekader in het document 'Interlevensbeschouwelijke competenties in het kader van dialoog en samenwerking tussen levensbeschouwingen op school' dat door de erkende instanties en vereniging van de levensbeschouwelijke vakken gezamenlijk werd opgesteld en in 2013 werd aangeboden aan het Vlaams Parlement. Hierin zijn doelstellingen uitgewerkt die gericht zijn op het verwerven van interlevensbeschouwelijke competenties, d.w.z. kennis, vaardigheden en attitudes met betrekking tot de dialoog en het samenleven van verschillende levensbeschouwelijke overtuigingen. De ILC zijn opgenomen in de leerplannen van de levensbeschouwelijke vakken en vormen de basis voor gezamenlijke projecten die jaarlijks in elk leerjaar zowel in het lager als in het secundair onderwijs dienen te worden gerealiseerd.

Aan de basis van de samenwerking tussen de levensbeschouwelijke vakken en de scholen liggen de verschillende wettelijke bepalingen met betrekking tot de inrichting van deze vakken. Met het oog op de samenwerking rondom interlevensbeschouwelijke dialoog is hierbij de erkenning van de verschillende pedagogische bevoegdheden van belang: zowel de erkenning door de school van de bijzondere plaats en inhoud van de levensbeschouwelijke vakken als de erkenning door de levensbeschouwelijke vakken van het pedagogisch project waarbinnen zij functioneren. Wat het eerste betreft: De bijzonderheid van de levensbeschouwelijke vakken bestaat uit het feit dat in deze lessen anders dan in de algemene vakken op school uitgegaan wordt van een bepaalde levensbeschouwelijke overtuiging. Het leerplan van deze vakken wordt daarom opgesteld door de verschillende erkende instanties en vereniging van de levensbeschouwingen, die ook het inhoudelijk toezicht op de lessen uitoefenen. Wat het tweede betreft: elke school werkt vanuit een pedagogisch

project dat bestaat uit de algemene pedagogische principes, doelstellingen en waarden die gevolgd en nagestreefd moeten worden in alle lessen en activiteiten op school. Grondslag voor een goede samenwerking is een wederzijdse erkenning van deze bevoegdheden: het is belangrijk dat de school de uitwerking van het eigen leerplan van de diverse levensbeschouwelijke vakken ondersteunt, maar tegelijk moeten de levensbeschouwelijke vakken zich engageren om ook binnen hun lessen bij te dragen aan het pedagogisch project van de school en dit steeds te respecteren.

Mogelijkheden van samenwerking

Deze engagementsverklaring wil de doelstellingen zoals geformuleerd in het competentiekader verder vorm geven door een geïntensifieerde samenwerking tussen de Erkende Instanties en Vereniging en de onderwijsverstrekkers in functie van de versterkte inzet op interlevensbeschouwelijke dialoog en competenties. Dit kan bijvoorbeeld (maar niet beperkend) gestalte krijgen in Leergebiedoverschrijdende Eindtermen (LOET: lager onderwijs) en Vakoverschrijdende Eindtermen (VOET: secundair onderwijs). Projecten die door de levensbeschouwelijke vakken worden gerealiseerd in het kader van ILC, kunnen aangemerkt worden als bijdragen aan de leergebied- of vakoverschrijdende eindtermen. Tevens kunnen de levensbeschouwelijke vakken vanuit hun particulier karakter een bijdrage leveren aan schoolbrede initiatieven met het oog op leergebiedoverschrijdende eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen. Met dit doel is een versterkte samenwerking tussen leerkrachten van de levensbeschouwelijke vakken en leerkrachten van andere leergebieden en vakken mogelijk, waarbij elke leerkracht een inbreng heeft vanuit het eigen leerplan.

De realisatie van interlevensbeschouwelijke competenties in een diversiteit van initiatieven vraagt veel flexibiliteit. Hierbij is het van belang om in te kunnen gaan op contextspecifieke situaties. Het is binnen de dynamiek die op een school kan ontstaan dat overleg tussen de school en de bevoegde inspectie mogelijk is over zowel de doelstellingen van de projecten inzake ILC als de uitbreiding van het vastgestelde aantal lestijden.

Engagementen

De onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO! engageren zich om:

- De directies aan te moedigen hun leerkrachten levensbeschouwelijke vakken zoveel mogelijk te betrekken in het schoolteam en kansen te bieden om deel te nemen aan vormingen en nascholingsinitiatieven.
- De directies aan te moedigen om de samenwerking tussen de levensbeschouwelijke vakken onderling en met het gehele schoolteam te faciliteren, i.c. door het stimuleren van initiatieven m.b.t. interlevensbeschouwelijke dialoog.
- Versterkt in te zetten op de realisatie van de Interlevensbeschouwelijke Competenties als een gedeelde verantwoordelijkheid van de onderwijsverstrekkers en de Erkende Instanties en Vereniging.
- De directies die wensen in te spelen op contextspecifieke situaties erop te wijzen dat dit kan, mits de realisatie van de leerplannen levensbeschouwelijke vakken niet in het gedrang komt en opvolging vanuit de bevoegde inspectie levensbeschouwelijke vakken mogelijk blijft.
- Actief en met respect voor de bijzondere plaats van de levensbeschouwelijke vakken, vanuit een gedeelde zorg voor een vlotte schoolorganisatie, het overleg aan te gaan rond de optimalisatie van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken, inclusief het reglementair kader.

De erkende instanties en vereniging levensbeschouwelijke vakken engageren zich om:

- De leerkrachten levensbeschouwelijke vakken aan te moedigen deel te nemen aan onderling en schoolbreed overleg, evenals aan vormingen en nascholingsinitiatieven.
- De 'good practices' van de uitwerking van de Interlevensbeschouwelijke Competenties in schoolbreed verband zo veel mogelijk bekend te maken onder de leerkrachten levensbeschouwelijke vakken en directies.
- Met het werken aan de Interlevensbeschouwelijke Competenties zoveel mogelijk bij te dragen aan de leergebied- en vakoverschrijdende eindtermen, aan initiatieven op dit vlak georganiseerd door scholen en het pedagogisch project van de school.
- Ruimte te bieden aan directies en leraren om in te spelen op contextspecifieke situaties en mogelijkheden inzake interlevensbeschouwelijke competenties (m.i.v. aantal lessen) in zoverre de realisatie van de leerplannen niet in het gedrang komt en opvolging vanuit de bevoegde inspectie levensbeschouwelijke vakken mogelijk blijft.
- Actief en vanuit een gedeelde zorg voor een vlotte schoolorganisatie het overleg aan te gaan rond de optimalisatie van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken, inclusief het reglementair kader.

Alle partners zien voorliggende engagementsverklaring als een eerste stap in een verdere uitdieping van de onderlinge samenwerking. De Erkende Instanties en Vereniging en de onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO! engageren zich tot een jaarlijkse evaluatie in functie van de concretisering en verdere versterking van deze samenwerking. De uitnodiging daartoe zal gebeuren vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Brussel, 28 januari 2016

De onderwijskoepels van het officieel onderwijs en het GO!

GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

De erkende instanties en vereniging levensbeschouwelijke vakken

De erkende instantie van de Israëlitische godsdienst

Comité Anglicaans Godsdienstonderwijs

De erkende instantie van de rooms-katholieke godsdienst

Centrum Islamonderwijs

Raad voor Inspectie en Begeleiding niet-confessionele Zedenleer

Pedagogische Commissie van de Orthodoxe Kerk in België

Comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs